

номічної системи, адже освіта є основою розвитку особистості, суспільства, нації, держави. Саме рівень освіти та науки визначає місце та роль держави у світовій спільноті.

– значущість політехнічної освіти полягає у тому, що у сучасному технологічному середовищі вона повинна мати глибоке особистісне спрямування, так як в умовах швидкого розвитку техніки та технологій учень має володіти не лише загальнонауковими основами технологічних процесів, а й здібностями до забезпечення власної стабільності у суспільстві.

Список використаної літератури

1. *Атутов П. Р.* Концепция политехнического образования в современных условиях [Текст] / П. Р. Атутов // Педагогика. – 1999. – №2. – С. 17–20.
2. *Волкова М. П.* Педагогіка / М. П. Волкова. – К. : Академія, 2001. – С. 49–52.
3. *Гончаренко С.* Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – С. 903.
4. *Семеновська Л.* Ідеї політехнічної освіти: від минулого до сучасності [Текст] / Л. Семеновська // Дидаскал. – 2007. – №5. – С. 170–175.
5. *Семеновська Л.* Специфіка політехнічної освіти в умовах культурно-технологічного середовища [Текст] / Л. Семеновська // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – Вип. 2 (54). – С. 16–24.
6. *Сидоренко В.* Політехнічна освіта: сучасне бачення проблеми [Текст] / В. Сидоренко, О. Калігаєва // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. – №2. – С. 4–7.

Єлизавета Сурцева

ТРУДОВА ПІДГОТОВКА ШКОЛЯРІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Особливістю сучасного суспільства є затребуваність у подальшому кар'єрному розвитку людини. На всіх етапах суспільного життя існує проблема пошуку шляхів професійної підготовки підростаючого покоління до самостійного життя. Одні і ті ж види праці можуть виховувати працелюбство, розвивати творчі здібності. Все залежить від педагогічної майстерності, від доцільного опрацювання інших видів діяльності. Більшість випускників ідуть у життя без практичної підготовки, не обізнані із сучасними технологіями. У молоді виявляється споживче ставлення до життя, небажанням працювати [1, с. 80].

Здійснення трудової підготовки неможливе без ретельного вивчення, аналізу й узагальнення попереднього досвіду. Творче використання здобутків минулого та уникнення допущених помилок дозволяє удосконалювати сучасну систему освіти, вирішувати актуальні проблеми, пов'язані з переходом суспільства до ринкових відносин.

Із кожним днем популярності набуває народна педагогіка з її принципами та методами. Провідна її мета – сформувати справжню людину, культурну, духовно багату, працювиту, підготовлену до трудової діяльності.

Розвиток трудових навичок – процес важливий і складний, тому його слід починати якомога раніше. Це стосується початкової освіти, де школярі залучаються до корисної праці, починають розуміти її важливість та користь для оточуючих.

Період молодшого віку найбільше сприяє вихованню трудової активності, так як діти в цей час дуже допитливі, рухливі, старанні, мають велике бажання брати участь у різних видах діяльності. У цьому віці діти пристосовуються до колективної діяльності, засвоюють трудовий досвід, підбирають потрібні рухи, дії [2, с. 142].

Психолого-педагогічні проблеми розвитку трудових навичок розглядали такі педагоги, як О. С. Богданова, О. С. Дорошенко, В. І. Петрова, С. Ф. Русова та інші. Вчені у своїх працях переконували, що вся народна педагогіка ґрунтується на праці, тому людям із раннього дитинства потрібно виховувати любов до праці, навчити працювати,

вміти виготовляти необхідні для життя речі. В. О. Сухомлинський уважав, що «раннє включення в трудову діяльність дає змогу 8-12-річній дитині виконувати різні види праці: обробляти ґрунт, вирощувати і збирати урожай овочів, вирощувати плодові дерева. Це вміння не професіоналізм, не рання спеціалізація, а азбука праці ...» [5, с. 197].

До цих пір залишаються нерозв'язаними питання трудового виховання в урочній та позаурочній діяльності. Майже не видають книги, в яких би був детально вивчений і проаналізований досвід трудового виховання учнів. Залучення дітей до елементарних трудових навичок є одним із провідних соціально-педагогічних завдань. У процесі трудової діяльності у дітей виховується повага до людини, яка працює, бережне ставлення до людської діяльності, інтерес до різних видів праці в промисловості, сільсько-го господарстві, формуються трудові навички [4, с. 392].

А. С. Макаренко писав: «З першого року потрібно так виховувати дитину, щоб вона могла бути активною, бачити перед собою мету, чогось вимагати, добиватись ...» [3, с. 193].

Формування будь-якої навички, в тому числі і трудової, проходить три етапи. На першому – *змістовно-операційному*, шляхом роз'яснень і показу йде вивчення окремих елементів дій, що підлягають заучуванню й автоматизації, та об'єднання їх в цілісну систему. Діти на практиці намагаються застосувати знання.

На другому – *емоційно-збуджувальному*, йде виконання, вдосконалення, координація окремих елементів дій і усунення зайвих. Виконання трудової операції вимагає посиленого контролю свідомості над кожним рухом.

На третьому – *дієво-вольовому*, шляхом виправлення, повторення одних і тих же вправ йде заучування, автоматизація утворених систем [1, с. 80].

Ці компоненти трудової активності виявляються в діяльності, а також характеризують суспільну, емоційну спрямованість школяра і практичну готовність дітей виконувати трудові доручення.

Шлях оволодіння навичками зумовлює необхідні методи їх формування. Особливе місце у розвитку трудових навичок посідає психологічна підготовка учнів до праці та заохочення, як метод стимуляції дій, що активно сприяє оволодінню ними. Отже, одним із важливих завдань сучасної школи є психологічна і практична підготовка учнів до самостійного життя. Тому постає питання про необхідність використання різних форм впливу на дитину, щоб викликати у неї бажання працювати, що приведе до формування трудових навичок, а пізніше зробить працю потребою життя.

Отже, виховна результативність праці залежить не тільки від змісту, але і від уміння вчителя виробити в школярів поєднання навчання і праці. Вчитель повинен демонструвати, що сама праця є джерелом і методом певних знань і навичок. Але для того, щоб надати процесу виховання цілеспрямований характер, вчителю не досить знати тільки загальну мету виховання, йому необхідно уявити всі риси і якості, які потрібно виховувати в кожного школяра. Потрібно розвивати суспільну активність учнів, їх організаторські вміння і навички, щоб у подальшому вони могли брати активну участь як у продуктивній праці, так і в управлінні виробництвом.

Список використаної літератури

1. *Акімова М. К.* Індивідуальність учнів та індивідуальний підхід / М. К. Акімова. – М. : Знання, 1992. – 80 с.
2. *Выготский Л. С.* Педагогическая психология / Л. С. Выготский. – М. : Педагогика, 1991. – 142 с.
3. *Макаренко А. С.* Виховання в праці // Твори в 7-и томах / А. С. Макаренко. – К. : Радянська школа, 1954. – Т. 1. – С. 193–218.
4. *Стогний И. П.* Трудовые ресурсы и отношение к труду / И. П. Стогний. – К. : Наука и литература, 1978. – 399 с.
5. *Сухомлинский В. А.* Сердце отдаю детям [избр. соч. в 5 т.]. – Т. 1. В. А. Сухомлинский. – К., 1980. – С. 197–235.